

VÝZKUM NÁŘEČÍ VE VAŠÍ OBCI

Koho hledáme:

- » **rodák**, jehož rodiče (popř. i prarodiče) pocházeli z téže lokality, popř. z nejbližšího okolí,
- » věk: **65 let a více** (ideálně co nejstarší),
- » pohlaví: nerozhoduje,
- » **vzdělání: základní**, popř. střední (zcela výjimečně vysokoškolské – pokud mluví běžně nářečím),
- » komunikativní osoba, která v běžném každodenním hovoru **používá nářečí, nemluví spisovně**.

Jaké místo pro výzkum je nejvhodnější:

- » **klidné, tiché místo**,
- » v domácnosti mluvčího, na obecním úřadě nebo v jiném prostoru, kde se bude mluvčí cítit dobře.

Jak výzkum probíhá:

- » **krátký rozhovor** (povídání na téma: jak se dříve žilo v obci, jak se dříve hospodařilo, dětské hry, jídlo a pití, zvyky aj.),
- » **obrázkový dotazník** – respondent říká pojmenování pro běžné předměty a skutečnosti (např. *vařečka, vařecha, měchačka; déšť, dešč, dýšť*),
- » délka výzkumu s jedním respondentem: cca 1,5–2 hodiny,
- » na nahrávací zařízení se pořizuje zvukový záznam; na začátku je nutné, aby respondent udělil souhlas s nahráváním a s možností použít nahraný záznam k vědeckým účelům a prezentaci,
- » nahrávky budou uloženy v archivu dialektologického oddělení Ústavu pro jazyk český v Brně.

Důležité:

S každým respondentem probíhá výzkum samostatně, tzn. přítomen je pouze jeden respondent a zpravidla jeden explorátor (tj. osoba, která provádí výzkum). Více respondentů na jednom sezení není vhodné – mohli by se ovlivňovat, skákat si do řeči a zvukový záznam by pak nebyl kvalitní.

Ideální počet předem domluvených respondentů: 3–4 na den.

Doporučený rozpis setkání:

pro čtyři respondenty

1. respondent **9:00–10:30**
 2. respondent **10:30–12:00**
- obědová pauza 12:00–13:00
3. respondent **13:00–14:30**
 4. respondent **14:30–16:00**

pro dva respondenty

1. respondent **9:00–11:15**
2. respondent **11:30–13:45**

Co přinese nářeční výzkum obci:

- » obec bude zařazena do připravovaného **Atlasu českého jazyka**,
- » bude možné zjistit, nakolik se mluva obyvatel změnila od stavu zachyceného v Českém jazykovém atlase (výzkum se prováděl před více než 50 lety; <https://cja.ujc.cas.cz/>),
- » nahrávky budou zařazeny do **nářeční audiotéky**, a tak bude nářečí obce zpřístupněno pro další generace,
- » obec a její nářečí se zviditelní prostřednictvím zprávy o provedeném výzkumu, zveřejněné v místním nebo jiném periodiku,
- » možnost další spolupráce v případě zájmu ze strany místního obyvatelstva.

Další informace a kontaktní údaje na www.mapovaninareci.cz.

Výzkum realizuje **dialektologické oddělení Ústavu pro jazyk český AV ČR**, Veveří 97, 602 00 Brno.

Vedoucí výzkumu: PhDr. Martina Ireinová, Ph.D. (zástupce vedoucí Mgr. Filip Kubeček)